Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2020-520
(prof. mr. M.L. Hendrikse, voorzitter en mr. A.M. Morssinkhof, secretaris)

Klacht ontvangen op	: 11 november 2019
Ingediend door	: Consument
Tegen	: Loyalis Leven N.V., gevestigd te Heerlen, verder te noemen Verzekeraar
Datum uitspraak	: 18 juni 2020
Aard uitspraak	: Bindend advies
Uitkomst	: Vordering afgewezen

Samenvatting

Consument maakt aanspraak op de ingelegde premie en opgebouwde waarde van zijn nabestaandenlijfrenteverzekering. De Commissie oordeelt dat de verzekering zowel een risico-verzekering als een lijfrenteverzekering is en dat de verzekering niet kan worden afgekocht. Van bedrog is geen sprake. De vordering van Consument wordt afgewezen.

1. De procedure

1.1 De Commissie beslist op basis van haar Reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat hierbij om: 1) het klachtformulier van Consument; 2) het verweerschrift van Verzekeraar; 3) de repliek van Consument en 4) de dupliek van Verzekeraar.

1.2 De Commissie is van oordeel dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak wordt daarom op grond van de stukken beslist.

1.3 Consument en Verzekeraar hebben gekozen voor een bindend advies. De uitspraak is daarom bindend. Dit betekent dat partijen elkaar aan de uitspraak kunnen houden.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

2.1 Consument heeft van 1 oktober 1999 tot 1 oktober 2014 een nabestaanden-lijfrenteverzekering, verder ook te noemen verzekering, bij (een rechtsvoorganger van) Verzekeraar f. In artikel 10 van het eerste polisblad van de verzekering (van 7 september 1999) staat:

"Bij in leven zijn van de verzekerde op de einddatum van de verzekering, of bij overlijden van de begunstigde vóór of gelijktijdig met de verzekerde vervalt de verzekering zonder dat enige uitkering plaatsvindt."

2.2 In de verzekeringsvoorwaarden die volgens dit polisblad van toepassing zijn, staat dat de verzekering niet kan worden afgekocht (artikel 13 lid 2 verzekeringsvoorwaarden model RV010599).

2.3 Op het laatste polisblad van de verzekering (van 18 oktober 2016) staat het volgende bij verzekeringsvorm:

"Een nabestaandenlijfrente, ingaande bij overlijden van de verzekerde vóór de einddatum van de verzekering en uit te keren tot en met de maand waarin de begunstigde overlijdt, dan wel de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt."

2.4 Ook in de volgens het laatste polisblad toepasselijke verzekeringsvoorwaarden staat dat de verzekering niet kan worden afgekocht (artikel 12 lid 2 verzekeringsvoorwaarden Lijfrente (Coll) NP 01032009).

2.5 Op 24 oktober 2016 heeft Consument bij Verzekeraar geïnformeerd naar de mogelijkheid tot afkoop en premievrijmaking van de verzekering. In reactie hierop heeft Verzekeraar Consument op 14 november 2016 bericht:

"Afkoop
Naar aanleiding van uw vraag over de mogelijkheid tot afkoop van uw NP Aanvullingsplan zullen wij u een afkoopvoorstel toezenden. Hierin vermelden wij de waarde van de polis en de fiscale consequenties van de afkoop. Bij dit voorstel voegen wij een formulier toe waarmee u kenbaar kunt maken of u in wilt gaan op ons voorstel. Zoals in de brief van 9 november 2016 vermeldt staat, doen wij dat vòòr 23 november 2016.

Premievrijstelling
Voor het NP Aanvullingsplan bestaat er geen mogelijkheid om de premie op te schorten. U betaalt de premie om het risico op overlijden te verzekeren, op het moment dat er geen premie betaald wordt dan stopt ook de dekking."

2.6 Vervolgens heeft Verzekeraar Consument drie dagen later, op 17 november 2016, bericht:

*"**Risicoverzekering***
Uw NP Aanvullingsplan met polisnummer [nummer] is een risicoverzekering. Bij het NP Aanvullingsplan wordt geen waarde opgebouwd. Het is daarom niet mogelijk om deze verzekering premievrij door te laten lopen of af te kopen."

2.7 Consument is het hier niet mee eens en heeft aanspraak gemaakt op de afkoopwaarde van de verzekering. Verzekeraar is bij zijn standpunt gebleven dat de verzekering geen waarde opbouwt en dat afkoop niet mogelijk is. Wel is Verzekeraar akkoord gegaan met het verzoek van Consument van 30 november 2016 om de verzekering te beëindigen met terugwerkende kracht tot 1 oktober 2014.

De klacht en vordering

2.8 Volgens Consument stelt Verzekeraar ten onrechte dat de verzekering geen waarde opbouwt en niet afkoopbaar is. Ook beroept Consument zich op vernietiging van de overeenkomst vanwege bedrog. Daarbij wijst Consument op het volgende:

- Uit de wet en uit informatie van de Belastingdienst, het Nibud en de Consumentenbond blijkt dat een lijfrenteverzekering waarde opbouwt;
- De verzekering keert periodiek uit;
- De premie van de verzekering is fiscaal aftrekbaar;
- De verzekeringsvoorwaarden waar Verzekeraar naar verwijst, zijn niet van toepassing. Uit deze voorwaarden volgt bovendien niet dat een premiewijziging uitsluitend is gebaseerd op voor het risico van overlijden bepalende factoren;
- Een lijfrenteverzekering kan op grond van artikel 3:125 lid 1 onderdeel b en artikel 1.7 lid 1 onderdeel a van de Wet inkomstenbelasting 2001, verder te noemen Wet IB 2001, worden afgekocht wanneer aanspraak kan worden gemaakt op een winstuitkering. Dit is bij de verzekering van Consument het geval, omdat ingegane uitkeringen afhankelijk van de winst van Verzekeraar worden geïndexeerd. Als iets kan worden afgekocht, moet er waarde zijn opgebouwd;
- Uit het Verzamelbesluit Lijfrenten blijkt dat een nabestaandenlijfrente niet wordt aangemerkt als een overlijdensrisicoverzekering, ook al heeft het daar wel kenmerken van;
- Verzekeraar geeft in zijn bericht van 14 november 2016 zelf toe dat er waarde is opgebouwd in de verzekering en dat de verzekering afkoopbaar is.

2.9 Consument maakt aanspraak op € 11.424,- aan betaalde premie en daarnaast op de opgebouwde waarde van de verzekering, inclusief wettelijke rente vanaf 30 november 2016.

Het verweer

2.10 Verzekeraar heeft verweer gevoerd tegen de stellingen van Consument. Voor zover relevant zal de Commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

3. De beoordeling

3.1 Aan de orde is de vraag of in de verzekering van Consument waarde is opgebouwd die kan worden afgekocht. De Commissie is van oordeel dat dit niet het geval is en legt hierna uit waarom.

Risico- en lijfrenteverzekering

3.2 De verzekering is zowel een risico- als een lijfrenteverzekering. Het is een risicoverzekering, omdat de uitkering van de verzekering volgens de polisbladen afhankelijk is van het overlijden van Consument voor de einddatum. Dat de verzekering tot uitkering komt, is dus niet zeker. Bij in leven zijn van Consument op de einddatum vindt er geen uitkering plaats. Het verzekerde risico, waarvoor premie wordt betaald, is dan ook het risico van overlijden van Consument voor de einddatum.

3.3 De verzekering is ook een lijfrenteverzekering, omdat de verzekering bij overlijden van Consument voor de einddatum periodiek uitkeert aan de begunstigde, mits en zo lang de begunstigde in leven is. Ook is de premie van de verzekering fiscaal aftrekbaar.

Niet altijd waarde opbouw bij een lijfrenteverzekering

3.4 Een lijfrenteverzekering bouwt niet altijd waarde op. Dit blijkt ook niet uit de door Consument aangehaalde wetsartikelen en informatie van de Belastingdienst. Het door Consument aangehaalde Verzamelbesluit Lijfrente bevestigt bovendien juist dat een nabestaandenlijfrenteverzekering, zoals de verzekering van Consument, geen waarde opbouwt:

"Voor een nabestaandenlijfrente is de situatie echter een andere. Het risico van vóóroverlijden wordt in een lijfrentepolis immers verzekerd op grond van de laatst betaalde risicopremie(s). Een nabestaandenlijfrente vloeit niet voort uit een opgebouwd lijfrentekapitaal, zoals dat wel het geval is bij een lijfrente die bij leven uitkeert."

3.5 De door Consument aangehaalde informatie van het Nibud (en de Consumentenbond) gaat over een lijfrenteverzekering waarin met de ingelegde premie waarde wordt opgebouwd die tot uitkering komt bij in leven zijn van de verzekerde op de einddatum. Van een dergelijke verzekering is hier geen sprake. Uit de polisbladen blijkt duidelijk dat de verzekering juist niet tot uitkering komt bij in leven zijn van Consument op de einddatum. Voor zover Consument door informatie van het Nibud (en de Consumentenbond) op het verkeerde been is gezet, is dat Verzekeraar niet aan te rekenen.

3.6 Het door Consument aangehaalde artikel 3:125 lid 1 onderdeel b en artikel 1.7 lid 1 onderdeel a Wet IB 2001 maakt dit niet anders. Uit deze artikelen volgt geen afkoop-mogelijkheid in het geval van een winstuitkering.

Ook verder geen afkoopmogelijkheid

3.7 Afhankelijk van de wijze waarop de premie van een risicoverzekering wordt berekend, kan in het eerste deel van de looptijd waarde aanwezig zijn. Of dat hier – anders dan Verzekeraar stelt – het geval is, kan in het midden blijven.

3.8 De mogelijkheid tot afkoop is (ook) in de volgens Consument toepasselijke verzekerings-voorwaarden uitgesloten. Deze uitsluiting druist niet in tegen artikel 7:978 lid 1 van het Burgerlijk Wetboek, verder te noemen BW. Uit dit artikel volgt dat alleen levens-verzekeringen die stellig (dat wil zeggen: hoe dan ook) voorzien in een of meer uitkeringen een recht tot afkoop voor de verzekeringnemer moeten bevatten. De verzekering van Consument valt daar niet onder, omdat er geen enkele uitkering plaatsvindt bij in leven zijn van Consument op de einddatum. Als er al waarde in de verzekering zou zitten, dan is de mogelijkheid tot afkoop daarvan dus uitgesloten op grond van de verzekeringsvoorwaarden. Verder kan nog worden opgemerkt dat artikel 7:978 lid 1 BW ten aanzien van de verzekeringnemer van regelend recht is. Dit brengt mee dat een verzekeraar de afkoopmogelijkheid voor een verzekeringnemer in het geheel kan uitsluiten ongeacht de aard van de levensverzekering.

Toezegging afkoopvoorstel onjuist, maar niet relevant

3.9 Wat betreft het bericht van Verzekeraar van 14 november 2016 waarin Consument een afkoopvoorstel wordt toegezegd waarin de waarde van de verzekering is vermeld, kan het volgende worden opgemerkt.

3.10 In hetzelfde bericht stelt Verzekeraar dat premievrijstelling niet mogelijk is, omdat het risico op overlijden wordt verzekerd en die dekking stopt op het moment dat er geen premie wordt betaald. Verzekeraar was zich er op dat moment dus al van bewust dat de verzekering (ook) een risicoverzekering was. In deze context kan de toezegging van een afkoopvoorstel niet – zoals Verzekeraar stelt – als een ontvangstbevestiging van de vraag van Consument naar de mogelijkheid tot afkoop worden gezien. In het bericht van 14 november 2016 wekt Verzekeraar ten onrechte de suggestie dat de verzekering van Consument waarde heeft die kan worden afgekocht.

3.11 Dit kan Consument echter niet baten bij zijn vordering. In het bericht wordt niets gezegd over de inhoud van het nog te ontvangen voorstel.

Los daarvan blijkt uit de stellingen van Consument niet dat hij op basis van de onjuiste mededeling dat hij een afkoopvoorstel zou ontvangen in het bericht van 14 november 2016 – op welke mededeling Verzekeraar in haar bericht van 17 november 2016 weer is terug-gekomen – beslissingen heeft genomen of uitgaven heeft gedaan die tot schade hebben geleid. Het bericht van 14 november 2016 is van latere datum dan het einde van de verzekering. Daarmee kan het bericht niet voorafgaand of tijdens de looptijd van de verzekering bij Consument de verwachting hebben gewekt dat de verzekering waarde opbouwt. Dit terwijl Consument alleen in die periode (alsnog) voor een ander product had kunnen kiezen waarin wel afkoopbare waarde wordt opgebouwd. Met andere woorden: op het moment dat Verzekeraar ten onrechte suggereerde dat er afkoopbare waarde was opgebouwd in de verzekering, was er al niets meer te doen aan het feit dat daarvan in werkelijkheid geen sprake was. Ook de ingelegde premie waar Consument aanspraak op maakt, was op dat moment al verschuldigd.

Geen bedrog

3.12 Voor vernietiging van de verzekeringsovereenkomst op grond van bedrog volgens art. 3:44 lid 3 BW moet Verzekeraar Consument tot het sluiten van de verzekeringsovereenkomst hebben bewogen door opzettelijk onjuiste mededelingen, verzwijgen van informatie of toepassing van een andere kunstgreep. Daar zijn geen aanwijzingen voor. Daarom wordt ook het beroep van Consument op vernietiging van de overeenkomst op grond van bedrog afgewezen.

4. De beslissing

De Commissie wijst de vordering af.

Deze uitspraak is een bindend advies. Tegen deze uitspraak kunt u beroep instellen bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening wanneer wordt voldaan aan de vereisten van artikel 2 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Voor het instellen van beroep geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Het Reglement van de Commissie van Beroep en meer informatie over het instellen van beroep kunt u vinden op de website www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

Binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak kunt u een verzoek indienen tot herstel van vergissingen in de uitspraak, zoals schrijffouten, een verkeerde naam/datum of rekenfouten. De beslissing van de Geschillencommissie in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Meer informatie hierover staat in artikel 40 van het Reglement Geschillencommissie Financiële Dienstverlening, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.